

31991L0250

17.5.1991

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 122/42

DYREKTYWA RADY
z dnia 14 maja 1991 r.
w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych
(91/250/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 100a,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

we współpracy z Parlamentem Europejskim ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

programy komputerowe są obecnie niedostatecznie chronione przez obowiązujące ustawodawstwo we wszystkich Państwach Członkowskich, a ta ochrona, tam gdzie istnieje, jest bardzo różnorodna;

rozwój programów komputerowych wymaga znacznych nakładów osobowych, technicznych i finansowych, podczas gdy powielanie programów komputerowych pochłania jedynie ułamkową część kosztów, które byłyby konieczne do ich niezależnego rozwijania;

programy komputerowe odgrywają coraz większą rolę w wielu gałęziach przemysłu, a technologia programów komputerowych może być uznawana za dziedzinę o fundamentalnym znaczeniu w rozwoju przemysłowym Wspólnoty;

pewne różnice w systemach ochrony prawnej programów komputerowych obowiązujących w prawodawstwach Państw Członkowskich mają bezpośredni i negatywny wpływ na funkcjonowanie wspólnego rynku w dziedzinie programów komputerowych, a różnice te mogą się dodatkowo pogłębiać w przypadku wprowadzania przez Państwa Członkowskie nowych przepisów prawnych w tej dziedzinie;

istniejące różnice mające taki wpływ muszą zostać usunięte i należy zapobiec powstawaniu nowych, podczas gdy różnice, które nie naruszają funkcjonowania wspólnego rynku w sposób istotny, mogą pozostać nieusunięte, a ich powstawaniu nie trzeba zapobiegać;

ramy prawne Wspólnoty odnośnie do ochrony programów komputerowych mogą zatem ograniczać się na wstępie do ustanowienia, że Państwa Członkowskie przyznają programom komputerowym ochronę zgodnie z prawem autorskim taką, jak dziełom literackim, a później określają podmiot i przedmiot ochrony, prawa wyłączności, które osoby podlegające ochronie powinny mieć zapewnione w celu zezwalania lub zakazywania pewnych czynności i okres w którym ochrona będzie stosowana;

do celów niniejszej dyrektywy pojęcie „program komputerowy” obejmuje programy w jakiegokolwiek formie, włącznie z programami zintegrowanymi ze sprzętem komputerowym; pojęcie to obejmuje również przygotowawcze prace projektowe prowadzące do rozwoju programu komputerowego z zastrzeżeniem, że charakter prac przygotowawczych jest taki, że program komputerowy może korzystać z nich na późniejszym etapie;

odnośnie do kryteriów, które powinny być stosowane przy ustalaniu, czy program komputerowy jest, czy nie jest dziełem oryginalnym, żadne testy dotyczące jakościowych czy estetycznych wartości programu nie powinny być stosowane;

⁽¹⁾ Dz.U. C 91 z 12.4.1989, str. 4 oraz

⁽²⁾ Dz.U. C 231 z 17.9.1990, str. 78, oraz decyzja z dnia 17 kwietnia 1991 r. (dotychczas niepublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Dz.U. C 329 z 30.12.1989, str. 4.

Wspólnota jest w pełni zobowiązana do promowania międzynarodowej normalizacji;

rolą programu komputerowego jest wejście w kontakt i wspólne funkcjonowanie z innymi częściami składowymi systemu komputerowego i użytkownikami, w tym celu logiczne i, w miarę potrzeb, fizyczne wzajemne połączenia i wzajemne oddziaływanie są wymagane, aby pozwolić wszystkim elementom oprogramowania i sprzętu komputerowego funkcjonować z innym oprogramowaniem, sprzętem komputerowym i użytkownikami we wszelkich formach działania do jakich są przeznaczone;

części programu umożliwiające takie wzajemne połączenia i wzajemne oddziaływanie między elementami oprogramowania i sprzętu komputerowego są ogólnie znane pod nazwą „interfejsów”;

to funkcjonalne wzajemne połączenie i wzajemne oddziaływanie jest ogólnie znane pod nazwą „interoperacyjności”, podczas gdy sama „interoperacyjność” może być zdefiniowana jako zdolność do wymiany informacji oraz wszechstronnego wykorzystania informacji już wymienionych;

w celu uniknięcia wątpliwości wyjaśnić należy, że tylko wyrażony w formie program komputerowy podlega ochronie, podczas gdy koncepcje i zasady, na których opierają się wszystkie elementy programu, włącznie z tymi, na których opierają się jego „interfejsy”, nie podlegają ochronie zgodnie z niniejszą dyrektywą;

zgodnie z tą zasadą prawa autorskiego w zakresie w jakim logika, algorytmy i języki programowania obejmują koncepcje i zasady, te koncepcje i zasady nie podlegają ochronie zgodnie z niniejszą dyrektywą;

zgodnie z ustawodawstwem i orzecznictwem Państw Członkowskich oraz międzynarodowymi konwencjami dotyczącymi prawa autorskiego forma wyrażenia tych koncepcji i zasad ma podlegać ochronie prawem autorskim;

do celów niniejszej dyrektywy pojęcie „wypożyczenia” oznacza umożliwienie korzystania przez określony czas w celach nieodchodowych z programu komputerowego lub jego kopii; pojęcie to nie obejmuje wypożyczenia do użytku publicznego, które odpowiednio pozostaje poza zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy;

wyłączne prawa autora do zakazywania niedozwolonego powielania jego dzieła muszą być poddane określonym wyjątkom w przypadku programu komputerowego pozwalającego na powielanie technicznie konieczne do używania go przez uprawnionego nabywcę;

oznacza to, że ładowanie i uruchamianie konieczne do użycia kopii programu, która została zgodnie z prawem nabyta oraz poprawianie jej błędów nie może być umownie zabronione;

w braku szczegółowych przepisów umownych, włącznie z tymi, które dotyczą przypadku, kiedy kopia programu została sprzedana, jakkolwiek inna czynność konieczna do użycia programu może być wykonywana przez uprawnionego nabywcę tej kopii zgodnie z zamierzonym celem;

osobie uprawnionej do używania programu komputerowego nie można zabronić podejmowania czynności koniecznych do obserwacji, badania lub testowania funkcjonowania programu, pod warunkiem że działania te nie naruszają praw autorskich do tego programu;

niedozwolone powielanie, translacja, adaptacja lub przekształcanie formy kodu, w której kopia programu komputerowego została udostępniona, stanowi naruszenie wyłącznych praw autora;

jednakże mogą mieć miejsce sytuacje, w których takie powielanie kodu i translacja jego formy zgodnie z rozumieniem art. 4 lit. a) i b), są niezbędne dla otrzymania informacji koniecznych do osiągnięcia interoperacyjności niezależnie od stworzonego programu z innymi programami;

dlatego należy wnioskować, że w tych ograniczonych przypadkach wykonywanie powielania i translacji przez lub w imieniu osoby uprawnionej do używania kopii programu jest prawnie dozwolone i zgodne z uczciwymi praktykami i nie uważa się za wymagające zgody uprawnionego;

celem tego wyjątku jest umożliwienie połączenia różnych części składowych systemu komputerowego, włącznie z pochodzącymi od różnych producentów tak, aby mogły wspólnie funkcjonować;

takiego wyjątku w sferze wyłącznych praw autora nie można wykorzystywać w sposób naruszający uzasadnione interesy uprawnionego lub sprzeczny z normalnym wykorzystaniem programu;

w celu zapewnienia zgodności z przepisami Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych okresem trwania ochrony jest czas życia autora i pięćdziesiąt lat liczonych od dnia pierwszego stycznia roku następującego po roku jego śmierci lub, w przypadku dzieła anonimowego lub opatrzonego jedynie pseudonimem, 50 lat liczonych od dnia pierwszego stycznia roku następującego po roku pierwszej publikacji dzieła;

ochrona programów komputerowych w ramach praw autorskich powinna pozostawać bez uszczerbku dla zastosowania, we właściwych przypadkach, innych form ochrony; jednakże jakiekolwiek przepisy umowne niezgodne z art. 6 lub z wyjątkami przewidzianymi w art. 5 ust. 2 i 3 są nieważne;

przepisy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla stosowania reguł konkurencji zgodnie z art. 85 i 86 Traktatu, jeśli dominujący dostawca odmawia dostępu do informacji niezbędnych dla zdefiniowanej w niniejszej dyrektywie interoperacyjności;

przepisy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla szczególnych wymagań prawa wspólnotowego dotyczących wprowadzonego w stosunku do publikacji interfejsów w sektorze telekomunikacyjnym lub decyzji Rady odnoszących się do normalizacji w dziedzinie technologii informacyjnych i telekomunikacji;

niniejsza dyrektywa nie narusza odstępstw przewidzianych w ustawodawstwie krajowym zgodnie z Konwencją berneńską, w kwestii spraw nieobjętych niniejszą dyrektywą,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ;

Artykuł 1

Przedmiot ochrony

1. Zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie chronią prawem autorskim programy komputerowe w taki sposób, jak dzieła literackie w rozumieniu Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych. Do celów niniejszej dyrektywy pojęcie „programy komputerowe” obejmuje ich przygotowawczy materiał projektowy.

2. Zgodnie z niniejszą dyrektywą ochronie podlega każda forma wyrażenia programu komputerowego. Koncepcje i zasady, na których opierają się wszystkie elementy programu komputerowego, wyłącznie z tymi, na których opierają się ich interfejsy, nie podlegają ochronie prawa autorskiego na podstawie niniejszej dyrektywy.

3. Program komputerowy podlega ochronie, jeżeli jest oryginalny w takim rozumieniu, że jest własną intelektualną twórczością jego autora. Żadnych innych kryteriów nie stosuje się przy dokonywaniu jego kwalifikacji do ochrony.

Artykuł 2

Autorstwo programów komputerowych

1. Autorem programu komputerowego jest osoba fizyczna lub grupa osób fizycznych, które stworzyły program, lub w przypadku gdy przepisy Państw Członkowskich na to zezwalają osoba prawna, wskazana jako uprawniona na mocy tych przepisów. W przypadku gdy ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uznaje utwory zbiorowe, osobę, która według ustawodawstwa Państwa Członkowskiego stworzyła utwór uważa się za jego autora.

2. W odniesieniu do programu komputerowego stworzonego wspólnie przez grupę osób fizycznych, prawa wyłączne przysługują im wspólnie.

3. Jeśli program komputerowy został stworzony przez pracownika w ramach wykonywania obowiązków służbowych lub w wykonywaniu poleceń pracodawcy, pracodawca jest

wyłącznie uprawniony do wykorzystywania wszystkich praw majątkowych dotyczących programu tak stworzonego, chyba że umowa stanowi inaczej.

Artykuł 3

Beneficjenci ochrony

Ochrona jest przyznawana wszystkim osobom fizycznym lub prawnym spełniającym zgodnie z krajowym ustawodawstwem dotyczącym prawa autorskiego warunki stosowane do dzieł literackich.

Artykuł 4

Czynności zastrzeżone

Z zastrzeżeniem przepisów art. 5 i 6 prawa wyłączne uprawnionego w rozumieniu art. 2 obejmują prawo do wykonywania lub zezwalania na:

- a) trwale lub czasowe powielanie programu komputerowego jakimikolwiek środkami i w jakiejkolwiek formie, częściowo lub w całości. W zakresie, w jakim ładowanie, wyświetlanie, uruchamianie, transmitowanie lub przechowywanie programu komputerowego wymaga takiego powielenia, takie czynności wymagają uzyskania zezwolenia uprawnionego;
- b) translację, adaptację, porządkowanie i jakiejkolwiek inne modyfikacje programu komputerowego i powielenie wyników tych działań bez uszczerbku dla praw osoby, która modyfikuje program;
- c) jakąkolwiek formę publicznej dystrybucji, wyłącznie z wypożyczeniem oryginalnego programu komputerowego lub jego kopii. Pierwsza sprzedaż na terytorium Wspólnoty kopii programu komputerowego przez uprawnionego lub za jego zgodą wyczerpuje prawo dystrybucji na terytorium Wspólnoty tej kopii, z wyjątkiem prawa do kontroli dalszych wypożyczeń programu lub jego kopii.

Artykuł 5

Wyjątki od czynności zastrzeżonych

1. W braku szczególnych przepisów umownych czynności określone w art. 4 lit. a) i b) nie wymagają zezwolenia uprawnionego, jeśli są konieczne do użycia programu przez uprawnionego nabywcę zgodnie z zamierzonym celem, wyłącznie z poprawianiem błędów.

2. Sporządzanie kopii zapasowej przez osobę mającą prawo do używania programu komputerowego nie może być umownie zabronione w zakresie, w jakim jest to konieczne do takiego używania.

3. Osoba mająca prawo do używania kopii programu komputerowego jest upoważniona bez zezwolenia uprawnionego obserwować, badać lub testować funkcjonowanie programu w celu ustalenia koncepcji i zasad, na których opiera się każdy z elementów programu, jeżeli robi to podczas wykonywania czynności ładowania, wyświetlania, uruchamiania, transmitowania lub przechowywania programu, w stosunku do którego jest uprawniona.

Artykuł 6

Dekompilacja

1. Zezwolenie uprawnionego nie jest wymagane, jeśli powielanie kodu i translacja jego form w rozumieniu art. 4 lit. a) i b) jest niezbędne do otrzymania informacji koniecznych do osiągnięcia interoperacyjności niezależnie stworzonego programu komputerowego z innymi programami, z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- a) czynności te są wykonywane przez licencjodawcę lub osobę mającą prawo do używania kopii programu, lub upoważnioną osobę działającą w ich imieniu;
- b) informacje konieczne do osiągnięcia interoperacyjności nie były uprzednio łatwo dostępne dla osób określonych w lit. a);
- c) czynności te są ograniczone do tych części oryginalnego programu, które są niezbędne dla osiągnięcia interoperacyjności.

2. Przepisy ust. 1 nie upoważniają do tego, by informacje uzyskane na ich podstawie były:

- a) wykorzystane do celów innych niż osiągnięcie interoperacyjności niezależnie od siebie stworzonych programów komputerowych;
- b) przekazywane osobom trzecim, z wyjątkiem kiedy są konieczne dla interoperacyjności niezależnie od siebie stworzonych programów; lub
- c) wykorzystane w celu rozwijania, produkcji lub obrotu programami komputerowymi znacznie podobnymi w swoim wyrażeniu lub do jakichkolwiek innych czynności naruszających prawo autorskie.

3. Zgodnie z przepisami Konwencji Berneńskiej w o ochronie dzieł literackich i artystycznych niniejszy artykuł nie może być interpretowany tak, aby możliwe było jego stosowanie w sposób, który bez uzasadnienia narusza słuszne interesy uprawnionego lub pozostaje w sprzeczności z normalnym korzystaniem z programu komputerowego.

Artykuł 7

Specjalne środki ochrony

1. Bez uszczerbku dla przepisów art. 4, 5 i 6 Państwa Członkowskie zapewniają zgodnie z ich ustawodawstwem krajowym

właściwe środki w stosunku do osoby dopuszczającej się którejkolwiek z czynów wymienionych poniżej w lit. a), b) i c):

- a) każda czynność wprowadzania do obrotu kopii programu komputerowego, jeśli dana osoba wiedziała lub miała podstawy do przyjęcia, że jest to kopia nielegalna;
- b) posiadanie do celów komercyjnych kopii programu komputerowego, jeśli dana osoba wiedziała lub miała podstawy do przyjęcia, że jest to kopia nielegalna;
- c) każda czynność wprowadzenia do obrotu lub posiadanie do celów komercyjnych wszelkich środków, których jedynym przeznaczeniem jest ułatwienie niedozwolonego usuwania lub omijania jakichkolwiek urządzeń technicznych, które mogłyby zostać zastosowane do ochrony programu komputerowego.

2. Każda nielegalna kopia programu komputerowego podlega konfiskacie zgodnie z ustawodawstwem danego Państwa Członkowskiego.

3. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć konfiskatę jakichkolwiek środków określonych w ust. 1 lit. c).

Artykuł 8

Czas trwania ochrony

1. Ochrona jest przyznawana na czas życia autora i pięćdziesiąt lat po jego śmierci lub po śmierci ostatniego z autorów; jeśli program komputerowy jest dziełem anonimowym lub opatrzonym jedynie pseudonimem lub, jeśli autorstwo zostało przez prawo krajowe przypisane osobie prawnej zgodnie z art. 2 ust. 1, okres trwania ochrony wynosi pięćdziesiąt lat liczonych od momentu, kiedy program komputerowy był po raz pierwszy udostępniony publicznie. Za początek okresu trwania ochrony uważa się dzień pierwszy stycznia roku następującego po wystąpieniu wyżej wymienionych zdarzeń.

2. Państwa Członkowskie, w których obowiązuje już okres trwania ochrony dłuższy niż ten, który jest przewidziany w ust. 1, mogą zachować swój obecny okres trwania ochrony do chwili, gdy okres trwania ochrony dla dzieł chronionych prawem autorskim zostanie zharmonizowany w sposób bardziej ogólny przez prawo Wspólnoty.

Artykuł 9

Dalsze stosowanie innych przepisów prawa

1. Przepisy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek innych przepisów prawa, dotyczących na przykład praw patentowych, znaków towarowych, nieuczciwej konkurencji, tajemnicy handlowej, ochrony produktów półprzewodnikowych lub prawa zobowiązań. Jakiegokolwiek przepisy umowne sprzeczne z art. 6 lub z wyjątkami przewidzianymi w art. 5 ust. 2 i 3 są nieważne.

2. Przepisy niniejszej dyrektywy stosuje się także do programów stworzonych przed dniem 1 stycznia 1993 r. bez uszczerbku dla jakichkolwiek aktów przyjętych i praw nabytych przed tą datą.

*Artykuł 10***Przepisy końcowe**

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy, przed dniem 1 stycznia 1993 r.

Środki przyjęte przez Państwa Członkowskie będą zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub takie odniesienie towarzyszyć będzie ich urzędowej publikacji. Metody takiego odniesienia będą ustanowione przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekażą Komisji przepisy prawa krajowego przyjęte w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 11

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 14 maja 1991 r.

W imieniu Rady

J. F. POOS

Przewodniczący